

۱۴ - مميزات مكتب اسلام

نقل از مجله مجموعه حکمت

سال سوم شماره سوم «دوره جدید»

سوال ۱۳۷۸ اردیبهشت ۱۳۳۸

کتابخانه آنلاین صفحه ۷ و ۸ لسانی و زمانه ما»

مميزات مکتب اسلام

در ذهن مردمی که از حقیقت آثار و مميزات این مکتب دورند یا دور افتاده‌اند با دیدن عنوان «مکتب اسلام» این سؤال خطور می‌کند: این مکتب چه مختصات و مميزات و برتری بر دیگر مکتب‌های علمی و تربیتی دارد، و غایت و آثار آن چیست؟ به این جهت در این نشریه باید به امتیاز و تأثیری که این مکتب در زندگی مادی و معنوی و اخلاقی و اجتماعی مردم دارد اشاره شود توجه به این مطلب بیشتر برای کسانی لازم است که به سعادت و بهبود افراد و اجتماعات نظر دارند و دستگاههای فرهنگی و تربیتی امروز را برای رسیدن به مقصود کافی می‌دانند.

ما هم بسیاری ازین مردم را معذور می‌دانیم زیرا از یک سو پیشرفت علم و صنعت و واردشدن آن در سراسر زندگی، خاطر و مشاعرشان را پر کرده و با دست و مغز خالی یکسره خود را باخته‌اند از سوی دیگر جهات مشترک و همبستگی که کلمه دین در خاطر اینها دارد تاریخ و رفتار وابستگان به هر یک را به پای دیگری به حساب می‌آورند اینها که یکسره از مشرق که سر زمین نورخورشید و پرتو هدایت پیغمبران بزرگ است روی گردانده و چشم و گوش و حواسشان به مغرب متوجه شده لغات و مفاهیم و تاریخ را از آن چشم می‌نگرند، اینها با این چشم در برابر علماء و محققین و اصحاب نظریه قیافه‌های خشن بعضی وابستگان به دین و اعانت آنها را به ستمگران و خودخواهان می‌نگرند به این جهت با شنیدن کلمه دین اینسین خاطرات در ذهنشان می‌گذرد و راه تفکر و بررسی را بروی عقلشان می‌بندد.

دین به معنای لغوی و حقیقی بیان هدف عالی زندگی و وابستگی انسان با محیط و عمل با نتیجه و مسئولیت در برابر عمل است.

مکتب‌های علمی و تربیتی صحیح نیز در همین مسیر پیش می‌رود، علم موجودات دور را نزدیک نموده و ریز را درشت کرده و خواص و آثار طبیعت را مسخر ساخته ولی هنوز هدف

عالی زندگی و موقعیت انسان را چنان که باید به دست نیاورده و قدم مؤثری برای بشر برنداشته است مکتب‌های تحقیقی و تربیتی بسیاری از رموز سازمان بدنی و قوای معنوی انسان و انواع اصول اجتماعی را کشف نموده ولی رابطه عمل را با نتیجه و حد تأثیر آنرا درک نکرده است این حقیقتی است که پیش از هر چیز باید معلوم شود تا برنامه زندگی روی آن تنظیم گردد و آلات و وسائل و قوای فکری و طبیعی در آن راه بکار افتد.

مکتب ادیان حقه عموماً و مکتب اسلام به خصوص به اقتباس از نور و وحی این مطالبی که برای متفکرین بشر هم روشن نیست، روشن می‌نماید و برنامه حیات را روی آن تنظیم می‌نماید و رابطه عمل را با نتیجه می‌نمایاند، از نظر دین اعمال آدمی که موجود عاقل و مختار است مانند خواص موجودات طبیعی و اعمال موجودات غریزی محدود به یک جهت نیست اعمال انسان در تکوین شخصیت مادی و اخلاقی و معنوی او در محیط اجتماعی، در محیط آینده در ساختن محیط، در حیات بعد از مرگ، آثاری دارد و موج عمل متوقف نمی‌شود این احکام و قوانینی که فقهای عالیقدر در زیر ذره‌بین تحقیق و با کمک نور وحی و الهام کشف می‌نمایند و به صورت واجب و حرام و مباح و مکروه و مستحب و دارای میزان مخصوصی از ثواب و عقاب بیان می‌کنند همان بیان اثر موج و انعکاس عمل است مسئولین این وظیفه سنگین که بیم‌دهندگان «منذرين اند» در محیط کنار و آرام با زندگی ساده و بی‌آلایش به سر می‌برند و با چشم مسلح ایمان نقشه کلی را می‌نگرند و اعمال را با دقت تجزیه و تحلیل می‌نمایند و اثر آنرا در سود و زیان می‌سنجند آنگاه با زبان و قلم جزء به جزء اعلام می‌نمایند و به مردمی اعلام می‌نمایند که سرگرمی زندگی و مسئولیت کار و آرزوها از خود و اعمال خود غافلشان داشته و فرصت تفکر و مآل اندیشی را از آنها گرفته است، این امتیاز و خصوصیت مکتب اسلام است که منحصر به خود می‌باشد این مسئولیت و وظیفه‌ای است که بعده تربیت شدگان این مکتب است باید بیم‌دهند، باید اعلام خطر کنند - باید بنویسند، باید بگویند شاید مردم غافل بخود آیند «لینذروا قومهم اذا رجعوا اليهم لعلهم يحذرون» امیدواریم که در آینده ممیزات مکتب اسلام را به تفصیل بیان کنیم.